

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika

Krízový manažment

VÝBUCH V BANI HANDLOVÁ 2009

(Semestrálna práca)

voj.1.st. Bc. Nikola SUVÁKOVÁ

M11b BOŠ 2020/2021

OBSAH

ÚVOD	3
1 TECHNOLOGICKÉ HAVÁRIE	4
2 VÝCHODNÁ ŠACHTA BANE	5
3 ČIERNY PONDELOK – ČO SA STALO?	6
3.1 „KAMENÁR BUDE MAŤ ĎALŠIU ZÁKAZKU“ bude mať ďalšiu zákazku“	8
3.2 ODSÚDENÍ.....	9
3.3 ZNALEC Z ČIECH	11
3.4 BANÍK MIROSLAV MASARIK	12
3.5 DEŇ BIELYCH RUŽÍ	12
3.6 ZOZNAM OBETÍ NAJVÄČŠEJ BANÍCKEJ TRAGÉDIE	13
ZÁVER.....	15
ZDROJE	16

ÚVOD

Slovo baňa sa vždy spájalo s mestom Handlová. Uhoľné handlovske sloje boli už v minulosti náchylné k samovznieteniu, čo viedlo k vzniku banských požiarov. Prácu pracovníkov v podzemí sťažoval výskyt metánu, kyslíčnika uhoľnatého a kyslíčnika uhličitého. Bane v Handlovej sa pôvodne delili na Severné pole, Južné pole a pole Východnej šachty.

V mojej práci som sa zamerala na krízovú situáciu vzniknutú práve v Bani Handlová. Výbuch bane v Handlovej sa pokladá za najväčšie nešťastie v novodobej histórii baníctva Slovenskej republiky. Udalosť poznamenala životy baníckych rodín, pričom bola do značnej miery medializovaná. Výbuch v Bani Handlová otriasol celým baníckym spoločenstvom a verejnosťou. K udalosti došlo vo Východnej Bani dňa 10.9.2009 – tento dátum sa stal čiernym dňom v moderných dejinách Slovenska. Baníctvo má na území Slovenska stáročnú tradíciu a hlboké korene. Na prelome 15. a 16. storočia bola na území Slovenska založená Turzovsko-Fugerovská banská spoločnosť, ktorou sa položili základy baníctva na Slovensku. V 18. storočí patrilo Slovensko v ťažbe striebra a zlata k najvýznamnejším európskym banským regiónom. Úsilie vyvrcholilo založením prvej technickej banskej univerzity Banskej akadémie v Banskej Štiavnici.

V roku 2009 si Handlová pripomínala 100 rokov priemyselnej ťažby uhlia na Slovensku. Vzhľadom k tomu, že najväčšia priemyselná havária v novodobých dejinách Slovenska sa stala práve v meste Handlová, rok osláv sa skončil predčasne.

1 TECHNOLOGICKÉ HAVÁRIE

Technologické havárie sú najmä požiare, výbuchy, úniky nebezpečných látok do ovzdušia či vodných tokov. Medzi príčiny vzniku technologických havárií môžeme zaradiť technologickú poruchu (opotrebovanie materiálu), technologické nedostatky (nedostatočná znalosť), ale aj zlyhanie ľudského faktora (nedostatočná kvalifikácia). Pre lepšie porozumenie danej problematiky si v krátkosti definujeme základné pojmy.

Požiar je nežiaduce horenie, pri ktorom sú ohrozené ľudské životy, zdravie, zvieratá, majetok a životné prostredie. Sú jedným z najzávažnejších druhov mimoriadnych situácií. *„Možnosť vzniku požiaru hrozí v rôznych technologických odvetviach. Napr. pri spracovaní dreva, pri skladovaní zrna, v senníkoch, v technologických procesoch, kde sa využívajú alebo spracúvajú horľavé látky atď.“¹*

Požiar môže vzniknúť aj z rozvodov plynu, o čom sa presvedčíme aj v jednej z uvedených krízových (mimoriadnych) situácií spred pár mesiacov.

Pod pojmom výbuch rozumieme rýchly proces uvoľnenia energie. Výbuch je sprevádzaný tepelným, zvukovým a svetelným efektom. K výbuchu môže dôjsť, ak sa na mieste nachádzajú horľavé zmesi, ale taktiež môže byť zapríčinený pomocou iniciačných zdrojov.

„Úniky nebezpečných látok predstavujú časté neželané udalosti stávajúce sa v podnikoch. Vo všeobecnosti sa dajú úniky rozdeliť na:

- *úniky plynov a pár,*
- *kvapalné úniky, prípadne dvojfázové úniky,*
- *úniky pevnej látky (rozsypenie).“²*

---

¹ ANDRASSY V., GREGA M.: Didaktické postupy riešenia úloh v oblasti krízového manažmentu. AOS Liptovský Mikuláš, 2013, s.89,

² ANDRASSY V., GREGA M.: Didaktické postupy riešenia úloh v oblasti krízového manažmentu. AOS Liptovský Mikuláš, 2013, s.89,

2 VÝCHODNÁ ŠACHTA BANE

Páve táto východná šachta v Bani Handlová, podľa banských odborníkov vždy patrila a bude patriť medzi najnebezpečnejšie na Slovensku. V hĺbinách tejto bane sa ukrýva takmer 10 miliónov tón kvalitného hnedého uhlia. Baňa je, bola a bude aj v budúcnosti veľmi činná aj plynmi, najmä metánom ako som už aj v úvode spomínala. Práve pre veľké množstvo metánu bola baňa zaradená do kategórie nebezpečných baní s veľkou možnosťou výbuchu. Mierou nebezpečenstva ju možno porovnávať s baňami v Karvinej či Ostrave. Táto šachta dostala svoje pomenovanie podľa spôsobu sfárania – šachtou. Do ostatných častí bane a na zvyšné banské polia sa vstupovalo počas 100 rokov ťažby banskými štôľňami. Východná šachta v Handlovej zostala jediným banským pracoviskom, kam sa do bane vstupovalo šachtou, vertikálne, výťahom klesajúcim do podzemia z povrchu. V roku 1990 rozhodnutím vtedajšieho federálneho ministerstva palív a energetiky túto východnú šachtu, ako ťažné pracovisko uzatvorili pre jeho nebezpečenstvo.

„V celom podzemí sú rozmiestnené senzory monitorujúce obsah metánu a jedovatého oxidu uhoľnatého. „Keď sa úroveň metánu v chodbách dostane na určitú úroveň, ktorá je násobne nižšia ako bod výbušnosti, vypína sa celá elektrická inštalácia v bani, aby iskra nespôsobila výbuch. Baníci dostanú signál na opustenie priestorov,“ opisuje bezpečnostné opatrenia v baniach s výskytom metánu riaditeľ úradu Slovenskej banskej komory Fedor Boroška.

Samovznietenie uhlia, výpary výbušného metánu alebo rovnako výbušného uhoľného prachu však nie sú jediným nebezpečenstvom, ktoré na baníkov vo Východnej šachte číha. „Surovina, ktorá sa ťaží na hornej Nitre, je desaťnásobne mladšia ako čierne uhlie na Ostravsku. Je teda aj podstatne menej stabilná a hrozia zrávaly,“ hovorí geológ Martin Šujan.“³

Neskôr v roku 1993, keď bol na Slovensku zrušený útlmový program ťažby, bola ťažba na Východnej šachte opäť obnovená. Prvá fáza ťažby sa začala v roku 2003. Plnú prevádzku bane sa podarilo spustiť v roku 2006. Uhlie z tejto bani sa stalo základným palivom v elektrárni v Zemianskych Kostolnoch.

---

³ PIŠKO, M.: *Východná šachta v Handlovej je baňa plná pascí* [online] 2009.,

3 ČIERNY PONDELOK – ČO SA STALO?

Ráno o 7:00 hod. vypukol vo Východnej šachte, v hĺbke 330m pod povrchom zeme požiar. Dispečer poslal k miestu 9 baníkov, ktorí sa dostali blízko k požiaru. Uhasiť ho ale nedokázali. O 7:30 hod. privolali na likvidáciu požiaru 11 banských záchranárov z Hlavnej banskej záchrannej služby v Prievidzi. Následne sa záchranári v bani 330 m pod povrchom pripojili k baníkom, ktorí hasili požiar. O 9:30 hod. nastal výbuch. Telefonické spojenie s baníkmi a záchranármi sa prerušilo, bohužiaľ už navždy. Vypadli všetky snímače indikujúce stav plynov. Takmer 200 m od miesta výbuchu pracovali nič netušiaci 9 baníci, ktorých zasiahla tlaková vlna a boli zranení.

Obrázok 1 Východná šachta⁴

O hodinu neskôr prišli na pomoc ďalší záchranári. Deväti zranení baníci sa dostali von z bane. Teplota vzduchu v mieste ich záchrany sa pohybovala v rozmedzí 65 - 70°C. O pár hodín neskôr sa už aj verejnosť dozvedela z médií o nešťastí, ktoré sa odohralo v Bani Handlová. Pred hlavnou vstupnou bránou sa začínali zhromažďovať najbližší - rodina, príbuzní a známi nezvestných baníkov. V meste vypukla nervozita, hľadali sa príbuzní, rodiny telefonovali a pýtali sa, kto v bani ostal. K nezvestným 19 baníkom bol zaradený 1 banský mechanik o ktorom neboli známe žiadne informácie. Počet nezvestných sa zvýšil na 20.

Z Bratislavy prišli vládny predstavitelia, premiér vlády SR JUDr. Róbert Fico PhD., minister hospodárstva SR prof. Ing. Ľubomír Jahnátek, PhD., minister vnútra SR JUDr.

---

⁴ Zdroj: PIŠKO, M.: *Východná šachta v Handlovej je baňa plná pascí* [online] 2009

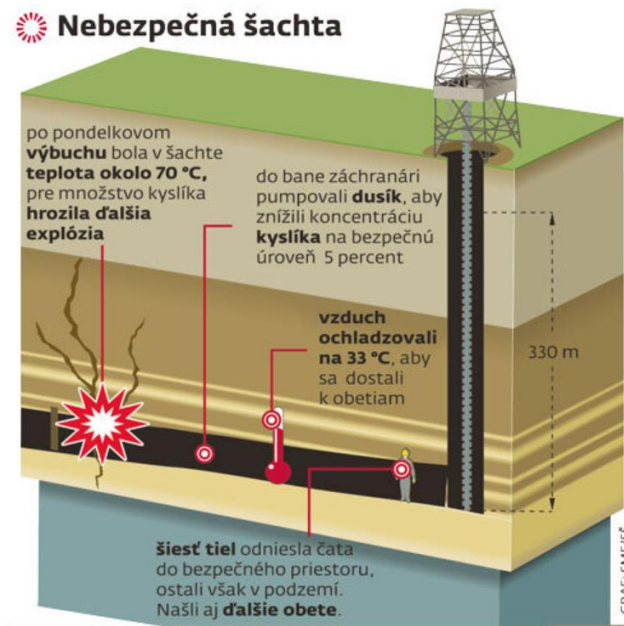
Robert Kaliňák. Vedenie banského podniku informovalo o začatí záchranských prác a priznalo, že v bani ostalo uväznených 20 baníkov, od ktorých neprichádzali žiadne informácie. Minister vnútra JUDr. Robert Kaliňák zriadil krízové centrum pre príbuzných baníkov, zhromaždených a čakajúcich správy pri vstupe do podniku.

Na miesto po udalosti prišli psychológovia a lekári, pretože u príbuzných baníkov a záchránarov narastal strach a zúfalstvo. Prítomní psychológovia a lekári tak pomáhali rodinným členom i príbuzným baníkov a záchránarov na mieste po tragickej udalosti. Okrem psychológov a lekárov pomáhalo aj päť členov krízového intervenčného špecializovaného tímu Modrý anjel. Rodinní členovia a príbuzní dostávali krátko po udalosti nepresné informácie, nachádzali sa v neistote a v bezradnosti. Čakali na nové informácie o nezvestných. O 17:00 hod. Ing. Peter Čičmanec, generálny riaditeľ HBP Prievidza, a.s. potvrdil verejnosti informáciu, že v bani vybuchol plyn.

Vysoká teplota v pásovej chodbe nedovolila záchránarom preniknúť k miestu, kde sa nachádzali nezvestní. Ďalší pohľad tvorila skutočnosť, že od vedenia bane by sa nepovažovalo za zodpovedné prehlásiť nezvestných baníkov a záchránarov za mŕtvych, kým sa nenašiel dôkaz o takej skutočnosti. Napokon však do podzemia Východnej šachty sfárala ďalšia skupina banských záchránarov, ktorým sa stálym ochladzovaním okolia prostredia výbuchu darilo znižovať stále vysokú teplotu v mieste výbuchu. S postupujúcim časom sa nádej u rodinných členov vytrácala.

Hodinu pred polnocou vystúpili vládny predstavitelia, vedúci banských záchránarov Ing. Stanislav Paulík, generálny riaditeľ baní Ing. Peter Čičmanec, a primátor mesta Ing. Rudolf Podoba pred novinárov, kamery televíznych štábov s najhoršou správou. Všetkých 11 záchránarov a 9 baníkov je mŕtvych. Podmienky v bani pri výbuchu boli nezlučiteľné zo životom. Záchránarom sa na povrch podarilo dostať prvých 6 tiel. Ostávalo nájsť ešte 14 tiel. Počas celej noci prebiehali záchranské práce, pričom záchránari schladzovali priestor.

Nasledujúce dni boli pre mesto Handlová veľmi smutné. Pri vstupe do banského závodu na Bani Handlová vzniklo pietne miesto s kondolenčnou listinou. Mimoriadne zasadla vláda SR a na stredu 12. augusta vyhlásila Štátny smútok. Primátor mesta Ing. Rudolf Podoba následne zriadil Konta pre pozostalých.

Obrázok 2 Nebezpečná šachta⁵

Následne boli zostavené tri od seba nezávislé vyšetrovacie komisie, ktoré zostavili Banský úrad, polícia a komisia zostavená na MH SR v spolupráci s expertmi zo Slovenska a Česka, ktoré mali začať niekoľko mesačné vyšetrovanie s cieľom objasniť bezprostrednú príčinu vzniku tragédie. Nezávisle od toho, bola zostavená aj vyšetrovacia komisia pri Inšpektoráte práce. V bani sa neťažilo. Časť s takmer 500 baníkov čerpalo dovolenku. Bola zabezpečená len nevyhnutá obsluha a údržba. Mesto sa zahalilo do čierneho, do smútku. Vo vstupných priestoroch MsÚ od tragédie, od utorku 11. augusta až do štvrtku 20. augusta bola prístupná verejnosti kondolenčná listina.

3.1 „KAMENÁR BUDE MAŤ ĎALŠIU ZÁKAZKU“ bude mať ďalšiu zákazku“

V úvode článku denníka Sme.sk z 12. augusta 2009 sa spomenula práve táto veta. Na mestskom cintoríne pri Pamätníku Banských nešťastí na hornej Nitre bolo vytesaných ďalších 20 mien. Pamätník, ktorý v roku 1997 vytvoril handlovský rezbár a baník Ján Procner bol v roku 2007 rozšírený o mená baníkov, ktorí zahynuli v bani v Prievidzi a Cigli. Na pamätných tabuliach bolo vytesaných 444 mien baníkov, ktorí zahynuli v troch baniach od roku 1915. Po augustovej tragédii sa počet mŕtvych baníkov, ktorí zahynuli pri výkone svojej nebezpečnej

⁵ Zdroj: PIŠKO, M.: *Východná šachta v Handlovej je baňa plná pascí* [online] 2009,

práce sa zvýšil na 464. V článku denníka Sme sa primátor mesta Handlová Ing. Rudolf Podoba s veľkou úctou a pietou vyjadril o baníctve, o ťažkej práci baníkov ako aj nevyspytateľných okolnostiach, ktoré môžu nastať. Vyzdvihol rýchlu, hoci veľmi nebezpečnú prácu záchranárov, ktorí pracovali na odstraňovaní nešťastia. Ako dlhoročný záchranár chcel tiež pomôcť: „*Ako záchranár máte chuť pomôcť a nájsť kamarátov a ste bezmocný, pretože príroda je silnejšia*“⁶

3.2 ODSÚDENÍ

Aj keď k výbuchu došlo v roku 2009, hlavné pojednávanie začalo až o štyri roky neskôr. „*Obžalovanými z prečinu všeobecného ohrozenia boli zamestnanci Hornonitrianskych baní Prievidza (HBP), ktorí sa podieľali na likvidácii požiaru - Ladislav H., Jozef T. a Dalibor R.*“⁷

Dalibor R. bol obžalovaný z rovnakého prečinu aj v prípade závalu v bani Nováky z novembra 2006. Menovanému sa kládlo za vinu, že nesprávne vyhodnotil situáciu, neodvolal pracovníkov z bane a nezamedzil tam prístup ďalším osobám. Nevykonal evidenciu osôb, ktoré sa nachádzali v bani a napriek tomu nariadil otvorenie krídla dverí v trafostanici, čím došlo k zmene vetrov.

Ladislavovi H. kládlo za vinu, že pre jeho pokyn uzatvoriť požiarne vodovod nemohli pri požiari využiť vodu z tohto zdroja.

Jozef T. sa podľa obžaloby kládlo za vinu, že nesprávne vyhodnotil situáciu a nezabezpečil sfunkčnenie požiarneho vodovodu, neodvolal ľudí z miesta a nemyslel na možnú zmenu vetrov a prípadný výbuch.

V máji 2015 uznal Okresný súd v Prievidzi za vinných z prečinu všeobecného ohrozenia v kauze výbuchu v Bani Handlová a uložil im tresty odňatia slobody v trvaní od piatich do ôsmich rokov, vrátane niekoľkoročného zákazu vykonávania činnosti vedúcich pracovníkov v bani. Rozsudok však nebol právoplatný, pretože obhajcovia obžalovaných sa hneď na mieste odvolali. „*Následne polícia začala opäť vyšetrovať okolnosti výbuchu. Vyšetrovatel' Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prievidzi začal na pokyn okresného prokurátora trestné stíhanie vo veci pre zločin marenia spravodlivosti. Podľa bývalého vedúceho oddelenia banskej*

---

⁶ PIŠKO, M.: *Východná šachta v Handlovej je baňa plná pascí* [online] 2009,

⁷ *Odsúdili trojicu mužov za výbuch v Handlovej. Posedia si roky* [online] 2020,

bezpečnosti na HBÚ Vladimíra Tejbusa mohli byť príčiny nešťastia iné, než prezentovali závery poradnej komisie“⁸

Vo februári v roku 2020 sa konalo ďalšie pojednávanie. Obžalovanému Ladislavovi H. uložil sudca trest odňatia slobody na päť rokov a zákaz vykonávania funkcie vedúceho bane na päť rokov. Jozefovi T. uložil trest odňatia slobody na šesť rokov a zákaz vykonávania funkcie vedúceho likvidácie havárie na sedem rokov, obžalovanému Daliborovi R. trest odňatia slobody na osem rokov a zákaz vykonávania funkcie vedúceho likvidácie havárie na sedem rokov. „OS v Prievidzi uznal trojicu zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza za vinných z prečinu všeobecného ohrozenia ešte začiatkom mája 2015 a odsúdil ich na niekoľkoročné tresty odňatia slobody a zákazy činnosti vedúcich pracovníkov v bani.“⁹

Súd sa podľa samosudcu sa kauzou zaoberal v intenciách rozhodnutia Krajského súdu (KS) v Trenčíne, ktorý mu nariadil znovu vypočuť znalcov. Opieral sa aj o výpovede znalcov z Ostravy, ako i výpoveď vedúceho vetrania. Obžalovaní sa aj voči tomuto rozsudku odvolali.

Obrázok 3 Dalibor R., Ladislav H., Jozef T.¹⁰

⁸ Odsúdili trojicu mužov za výbuch v Handlovej. Posedia si roky [online] 2020,

⁹ ZIMAN, P.: Odsúdili obžalovaných v prípade výbuchu v bani v Handlovej [online] 2020,

¹⁰ Zdroj: Tresty pre troch mužov za výbuch v bani Handlová: Za 20 mŕtvych baníkov 19 rokov basy![online] 2015,

3.3 ZNALEC Z ČIECH

Kým znalec zo Slovenska, že k výbuchu dopomohlo otvorenie dverí, ktoré nariadilo vedenie bane, druhý znalec Ľudovít Jelemenský z Čiech, sa proti takémuto záveru ohradil. Podľa neho otvorenie dverí nemalo na explóziu žiadny vplyv.

Ľudovít Jelemenský, profesor chemického inžinierstva a špecialista na závažné priemyselné havárie, skúmal príčiny nešťastia z hľadiska fyzikálno-chemického. „*Vytvoril som jednoduchý matematický model, mal som presné rozmery chodby. Ten ukázal, ako sa mení prietok vzduchu pri zmene prepojenia chodieb. Ukázalo sa, že keď sa chodba otvorí, má to vplyv na prietok vzduchu v kľúčovej chodbe, pretože sa znížia prietoky a rýchlosti prúdenia vetra - konštatoval znalec.*“¹¹ Dodal, že po otvorení dverí do banskej chodby, kde v tom čase horelo, nastal výbuch a ľudí, čo stáli v spojovacej chodbe, tlaková vlna zhodila. Tí, čo boli bližšie k epicentru explózie, boli usmrtení. Z pohľadu chemika bolo teda príčinou nešťastia to, že v bani sa vytvorila výbušná atmosféra a z lokálnych zahorení sa inicioval výbuch.

Martin Štemberka, predseda českého banského úradu, tvrdil presný opak. Bol v handlovskej bani osobne, mal k dispozícii prevádzkovú dokumentáciu, telefonické rozhovory pred nešťastím, havarijný plán, interné predpisy, výpovede svedkov aj technologické postupy. Podľa neho výbuch spôsobil otvorený oheň. „*Príčinou otvoreného ohňa bola nedostatočná likvidácia zápar*“ konštatuje Štemberka s tým, že pracovník, ktorý záparu hasil, ju nezahasil správne, a tá sa opakovane rozhorela.

„*V priebehu likvidácie požiaru došlo k nahromadeniu výbušných plynov nad záchranármi, a tie sa dostali do kontaktu s ohňom,*“ vysvetľuje Štemberka, ktorý nesúhlasí s tvrdením obžaloby, podľa ktorej za výbuch môže príkaz z vedenia otvoriť dvere v chodbe. Podľa obžaloby sa potom otočili vetry a nastala smrtiaca explózia. „*Žiadny zásah, ktorý tam bol urobený, nemohol spôsobiť zmenu prúdenia vetrov, k tejto zmene nemohlo dôjsť otvorením dverí, to nie je fyzikálne možné,*“ argumentoval znalec. Doplnil, že otočenie vetrov a výbuch spôsobilo to, že prehorela drevená výstuž, ktorá podopierala strop chodby, spadla a spolu s ňou spadla aj hornina.“¹²

To by teda znamenalo, že za tragédiu nenesie zodpovednosť nik z vedenia, lebo žiadny príkaz, ktorý vydali nemal na túto udalosť vplyv. Podľa Štemberku bol postup likvidácie správny. Vdovy po baníkoch poukazujú na to, že kým všetci znalci sa vyjadrili, že

¹¹ MICHÁLKOVÁ, T.: *Znalec z Čiech má na banské nešťastie v Handlovej iný názor* [online] 2019,

¹² MICHÁLKOVÁ, T.: *Znalec z Čiech má na banské nešťastie v Handlovej iný názor* [online] 2019,

za vznik výbuchu môže nesprávne rozhodnutie otvoriť dvere, jediný znalec zo zahraničia tvrdí presný opak.

3.4 BANÍK MIROSLAV MASARIK

Baník, ktorý prežil výbuch si dodnes pamätá ako v „čierny pondelok“ sfáral o šiestej ráno do bane. Vyzeralo to byť na úplne rovnaký deň ako každý iný. Ich skupina dostala úlohy, ale chodba v bani bola zadymená, tak im dali náhradnú prácu. Približne o štvrt' na desať predpoludním ju dokončili a mali sa presunúť tam, kde boli ostatní.

„Kamarátom som povedal, nech počkajú, a išiel som sa pozrieť, či je voľná cesta. Otočil som sa, prešiel som tri kroky a tlaková vlna ma zmietla na zem. Nevieť, koľko metrov som letel. Ležal som na zemi, nevidel som ani na milimeter. Strhlo mi lampu a vyzlieklo odev. Nemal som čo dýchať...“¹³, takto si spomína na výbuch Miroslav Masarik.

Keď sa Miroslav Masarik hlboko v bani po výbuchu v hĺbke niekoľkých stoviek metrov pod povrchom zeme prebral. Štvornožky sa štveral v tme pomaly za vzduchom. Našiel lampu, potom prilbu a nakoniec stretol niekoľkých kolegov, ktorí sa ho pýtali, čo sa stalo. Nato ako sa dostal z bane si vôbec nespomína.

Od tragickej udalosti z dňa 10. augusta 2009 sa už do bane nevrátil. Dali mu výpoveď zo zdravotných dôvodov, a tak je už sedem rokov na čiastočnom invalidnom dôchodku s úrazovou rentou vyše 560 eur. Tri mesiace si liečil zranenia, potom ho zobrali do rúk psychiatri a psychológovia. Prežíva niečo podobné ako vojaci, ktorí sa vrátili z vojnových konfliktov. *„Položilo ma to aj psychicky. Posttraumatická stresová porucha,“ hovorí otvorene. Posttraumatická stresová porucha je reakcia na veľký stres. Človek opakovane prežíva traumatizujúcu udalosť v myšlienkach, snoch a vyhýba sa miestam a situáciám, v ktorých k udalosti došlo.“¹⁴*

3.5 DEŇ BIELYCH RUŽÍ

Primátor Handlovej bývalý baník a záchranár stál za myšlienkou, aby sa 10. august stal pamätným – Dňom obetí banských nešťastí. Dva roky po výbuchu založili v Handlovej tradíciu Dňa bielych ruží. *„Chceli sme tento deň odlišiť od všetkých ostatných v meste a dať mu tak vážnosť, ktorá mu nepochybne prináleží. Biele ruže sú symbolom – biela ako nevinnosť*

¹³ VRAŽDA, D.: *Prežil výbuch v podzemí Handlovej, dodnes ho to prenasleduje* [online] 2016,

¹⁴ VRAŽDA, D.: *Prežil výbuch v podzemí Handlovej, dodnes ho to prenasleduje* [online] 2016,

*a zelená ako nádej, že sa takáto tragédia už nikdy nestane,*¹⁵ vysvetlil primátor.

3.6 ZOZNAM OBETÍ NAJVÄČŠEJ BANÍCKEJ TRAGÉDIE

1. Ing. Pavol Čavojský (53), Poruba

– v bani odpracoval 29 rokov, ostali po ňom manželka, 2 deti

2. Pavol Dobiš (39), Handlová

– v bani odpracoval 18 rokov, ostali po ňom manželka, 2 deti

3. Vladimír Gajdošík (46), Prievidza

– v bani odpracoval 21 a pol roka, ostali po ňom manželka, 3 deti

4. Vladimír Gašparovič (47), Lehota pod Vtáčnikom

– v bani odpracoval 20 rokov, ostali po ňom manželka, 2 deti

5. Peter Güttler (29), Handlová

– v bani odpracoval 8 rokov, bezdetný

6. Milan Hinca (50), Handlová

– v bani odpracoval 32 rokov, ostali po ňom manželka, 2 deti

7. Roman Kolár (42), Prievidza

– v bani odpracoval 24 a pol roka, ostali po ňom manželka, 2 deti

8. František Kolesa (35), Handlová

– v bani odpracoval 17 rokov, ostali po ňom manželka, 2 deti

9. Boris Koprna (47), Handlová

– v bani odpracoval 24 rokov, ostali po ňom manželka, 2 deti

10. František Krizsák (50), Handlová

– v bani odpracoval 31 rokov, ostali po ňom manželka, 3 deti

11. Roman Kubálek (48), Handlová

– v bani odpracoval 13 a pol roka, ostali po ňom manželka, 2 deti

12. Bc. Miroslav Kurciník (48), Prievidza

– v bani odpracoval 28 rokov, ostali po ňom manželka

13. Miroslav Madaj (42), Handlová

– v bani odpracoval 23 a pol roka, ostali po ňom manželka, 2 deti

14. Ľudovít Moravčík (53), Handlová

– v bani odpracoval 20 a pol roka, ostali po ňom manželka , 2 deti

---

¹⁵ VRAŽDA, D.: *Prežil výbuch v podzemí Handlovej, dodnes ho to prenasleduje* [online] 2016,

15. Róbert Nagy (48), Veľký Krtíš

– v bani odpracoval 28 rokov, ostali po ňom manželka, 1 dieťa

16. Róbert Ondruška (48), Handlová

– v bani odpracoval 27 a pol roka, ostali po ňom manželka, 2 deti

17. Peter Púpava (40), Dolná Strehová

– v bani odpracoval 20 rokov, ostali po ňom manželka, 1 dieťa

18. Róbert Rég (38), Nenince

– v bani odpracoval 15 rokov, ostali po ňom manželka, 2 deti

19. Július Ujček (43), Handlová

– v bani odpracoval 17 rokov, ostali po ňom rodičia

20. Roman Zamec (41), Handlová

– v bani odpracoval 23 a pol roka, ostali po ňom manželka, 2 deti

ZÁVER

Výbuch neznámych plynov v 330 m hĺbke v podzemí bani na Východnej šachte šokoval celú spoločnosť. Po zomrelých baníkoch ostali rodičia, manželky, súrodenci a 40 detí. Po výbuchu sa na záchrane striedali v podzemí 3 banské záchranné čaty. Pri hľadaní nezvestných baníkov a ochladzovaní horúcich priestorov im mal pomôcť aj prístroj zapožičaný z MV SR určený na vyhľadávanie živých ľudí. Jeho služby však nevyužili. Mesto Handlová v spolupráci so sociálnym oddelením MsÚ a sociálnou poisťovňou zriadilo 11. augusta Centrum pomoci pre rodiny mŕtvych baníkov. Pracovnú dobu mal upravenú a bol k dispozícii rodinám 24 hodín. Pracovná doba pracovníkov sociálneho oddelenia v priestoroch malej zasadačky na MsÚ bola nepretržitá až do odvolania mimoriadnej situácie. Svoju pomoc poskytol aj Krízový intervenčný tím s lekármi a psychológmi, ktorí prišiel z Bratislavy. S pozostalými sa v priestoroch MsÚ stretli aj primátor mesta Handlová Ing. Rudolfa Podobu, riaditeľ ÚPSVaR v Prievidzi JUDr. Ing. Jozef Stopka, riaditeľ Sociálnej poisťovne v Prievidzi MVDr. Norbert Turanovič.

Krízové udalosti, každoročne zasiahnu našu krajinu, za sebou zanechajú množstvo škôd a obetí. Cieľom tejto semestrálnej práce bolo analyzovať vybranú krízovú udalosť, v tomto prípade *Výbuch v bani Handlová 2009*.

ZDROJE

- 1 ANDRASSY V., GREGA M.: Didaktické postupy riešenia úloh v oblasti krízového manažmentu. Liptovský Mikuláš: AOS, 2013. 142 s. ISBN 978-80-8040-484-0.
- 2 *Najväčšie nešťastie slovenského baníctva: Padol rozsudok.* [online] 2015 Dostupné na internete: <https://www.teraz.sk/slovensko/obzalovani-kauza-vybuch-handlova-vinni/133739-clanok.html>
- 3 *Odsúdili obžalovaných v prípade výbuchu v bani v Handlovej.* [online] 2020 Dostupné na internete: https://www.tvnoviny.sk/domace/1989085_odsudili-obzalovanych-v-pripade-vybuchu-v-bani-v-handlovej
- 4 *Odsúdili trojicu mužov za výbuch v Handlovej. Posedia si roky.* [online] 2020 Dostupné na internete: <https://www.trend.sk/spravy/odsudili-trojicu-muzov-vybuch-handlovej-posedia-roky>
- 5 *Prežil výbuch v podzemí Handlovej, dodnes ho to prenasleduje.* [online] 2016 Dostupné na internete: <https://dennikn.sk/532959/prezil-vybuch-v-podzemi-handlovej-dodnes-ho-to-prenasleduje/>
- 6 *Tresty pre troch mužov za výbuch v bani Handlová: Za 20 mŕtvych baníkov 19 rokov basy!* [online] 2020 Dostupné na internete: <https://www.cas.sk/clanok/316498/tresty-pre-troch-muzov-za-vybuch-v-bani-handlova-za-20-mrtvych-banikov-19-rokov-basy/>
- 7 *Východná šachta v Handlovej je baňa plná pasci.* [online] 2009 Dostupné na internete: <https://myhornanitra.sme.sk/c/4971002/vychodna-sachta-v-handlovej-je-bana-plna-pasci.html>
- 8 *Znalec z Čiech má na banské nešťastie v Handlovej iný názor.* [online] 2020 Dostupné na internete: <https://spravy.pravda.sk/regiony/clanok/541956-obzalovanych-v-kauze-vybuchu-v-bani-navrhol-prokurator-uznat-vinnymi/>
- 9 VIDEO: https://www.youtube.com/watch?v=XgHRGek_Y3I